

Bilag 2a

Observation af "Det moderne gennembrud" i Danmarkshistorier 1660-2000

En 9. klasse. De har ikke arbejdet med Det moderne gennembrud før, men deres lærer fortæller, at de har arbejdet med Romantikken. Fokus under observation: Elevaktiviteter.

Punkter til observation	Hvad er der at iagttage?	Hvad er mine umiddelbare refleksioner?
Hvilke aktiviteter bliver sat i gang?	Hvad skal de? Hvordan laves grupper? Individuelle opgaver? Giver rummet mulighed for at udføre/gennemføre aktiviteter?	Der er tre aktiviteter i forløbet. - En kigge-øvelse (maleri). - En aktiv-lytning øvelse (Herman Bang citat). - En gruppe-aktivitet (stuer). De fleste øvelser foregår i plenum uden summetid (individuelle opgaver). Pga. de små rum er der måske heller ikke mulighed for summen.
Elevernes arbejde	Hvad gør eleverne? Forstår de opgaverne? Løser de dem selv eller fælles? Bruger de underviseren? Bruger de læreren? Kan de finde ud af opgaverne? Svært/nemt?	Eleverne forstår opgaverne ret hurtigt. Eleverne løser opgaverne enten individuelt eller i deres tildelte grupper. En enkelt gruppe bruger læreren som støtte. Eleverne bruger forskellige strategier til at løse opgaver, men overordnet bruger eleverne teksterne mest (tekstuddrag og montre beskrivelser). Eleverne skimmer den oplysning, de har til rådighed og sætter den i forbindelse med museets genstande. Aktiviteterne var måske lidt for nemme. Eleverne er gode til at indgå i dialog, når tekst og billeder indgår. Det er dog tydeligt at se, at eleverne har brug for et vidensgrundlag fra underviseren og åbne/halvåbne spørgsmål. Eleverne er mest engagerede i emner, der er relaterbare for dem (menneskelige, samfundsmæssige). Eleverne afbryder tit hinanden og laver jokes. Det virker som om, at de har en god relation til hinanden.
Underviserens og lærerens rolle	Hvordan sætter underviseren aktiviteter i gang? Hvad gør underviseren og læreren under aktiviteterne? Hjælper underviseren og/eller læreren?	Da underviseren igangsætter gruppeaktivitet opstår der uro. Måske fordi læreren blander sig? Læreren går rundt og kigger. En af grupperne gør brug af lærerens hjælp - læreren vejleder dem, uden at give svar. Underviseren går rundt mellem eleverne og hjælper under gruppearbejde. Han indgår i dialog med dem.

Rum 1:

Underviseren husker, hvad læreren har sagt på trappeopgangen om, at klassen har arbejdet med romantikken. Unv: "Hvad er Romantikken?" Eleverne er generte, kommer ikke med bud. En enkelt elev kaster sig ud i det. Unv: "Hvad tror I Det moderne gennembrud er?" To elever kommer på banen. Unv: "Vi kommer til at tale om Georg Brandes og..." Underviseren introducerer, hvad de kommer til at tale om og at de skal lave noget selv (aktiviteter).

Rum 2:

Unv: "Kender I sådan en lejlighed?" Ingen byder ind. En elev udbryder: "Maleriet har vi set!" Unv: "Hvad tror I kvinden har lavet?" (Der sidder en dukke i lejligheden). Elev svarer: "Hun har nok været hjemmegående kvinde, hun har syet, ført huset.." Flere elever afbryder og kommer med bud - de bliver ignoreret. Unv: "Hun har et bedrøvet ansigt - hvorfor?" Elev svarer: "Hun er ked af det". Anden elev supplerer: "Hun er undertrykt pga. måden borgerskabet behandlede kvinder på. Kvinden havde ikke noget formål." Tredje elev tilføjer: "Kun føde børn og passe dem". Underviseren forklarer, at hun nok sidder og betragter verden, men ikke tager aktivt del i den (en kanarie fugl i bur, kvinden i en mandsdomineret verden - kvindens rolle). Unv: "Har I læst 'Et dukkehjem?'"

Rum 3:

(Meget lille rum - eleverne står klemte sammen) Unv: "Jeg kom vist til at gå lidt for hurtigt forbi stuen. Lagde I mærke til, hvordan den var indrettet?" Flere af eleverne kommer på banen: "Meget få møbler", "Koldt", "Rummet var delt op efter kvinden og manden, og hvor de måtte være". Underviseren forklarer, at man søgte ind i det trygge hjem pga. den utrygge verden udenfor. Underviseren peger på et maleri (ikke alle eleverne kan se det så godt). Unv: "Hvordan kan I se, at det er malet i Romantikken?" Mange af eleverne kan ikke se. En elev kommer på banen - flere melder sig. Underviseren siger, at maleriet hedder: "Fortid - nutid - fremtid". Han beder eleverne om at kigge på billedet og finde ud af, hvad det afspejler, hvilken tid (AKTIVITET). Eleverne får 30 sekunder. Elev byder ind med det samme. Anden elev supplerer. Første elev fortsætter - argumenterer for sit svar. Ny elev byder ind. Underviseren optager flere elevers svar. Underviseren siger, at der er endnu en fremtids-ting på billedet (ledende spørgsmål). Tøven. Elev byder ind, har svært ved at argumentere, forsøger. Underviseren roser eleverne for at være gode til at analysere billeder. Han leder dog stadig efter en specifik fremtids-ting på billedet. "Må vi få et hint?" Elev svarer korrekt. Mange af eleverne indgår i dialog med underviseren. En elev er brudt ud af gruppen og vandrer rundt i udstillingen.

Rum 4:

"Nu er der sket en masse ting" (historisk tid fra rum 3-4). "Hvad skete der i 1848?"

Elev svarer. "Har I hørt om de fem F'er?" En elev kender dem, men kan ikke helt huske. Flere elever er på banen. Diskussion indbyrdes mellem eleverne om de fem f'er - ikke igangsat af underviser. Underviseren begynder at opremse F'erne. Han bliver afbrudt af en elev, der udråber "FISSER". Mange griner. Underviseren griner også bare med. Underviseren citerer et Herman Bang citat fra hovedet. Han spørger, om han lige skal citere det endnu en gang. Det vil eleverne gerne have. En enkelt elev lukker øjnene imens. Nogle af eleverne fniser. "Hvilke billeder går gennem jeres hoved, når I høre tekstuddraget citeret?" (åbent spørgsmål). Flere elever byder ind: "Det er trist, kedeligt - hele beskrivelsen", "Det er beskrevet fra en rig mands perspektiv, da han taler ned", "Det adskiller sig fra det idylliske", "Vi får også indblik i, at han har svært ved at beskrive det - han er ikke perfekt". En elev prikker læreren på ryggen for sjov. Underviseren stiller et halvåbent spørgsmål: "Hvad er forskellen på en iagttager og en stillingstager?" Elev kaster sig ud i et svar, men har svært ved at forstå, hvad underviseren vil have: "Han er subjektiv, da han gerne vil videregive en følelse.." Underviseren anerkender og optager elevernes svar. Undervisningen i dette rum bliver meget dialogpræget. Unv: "Har I læst 'Branden' af Herman Bang?" (Sagt lidt på vej ind i det næste rum). Nogle elever har stået bag nogle døre og har derfor ikke kunne se underviseren. Der er stadig en elev på afveje. På vej ind i næste rum diskuterer eleverne emnet indbyrdes.

Rum 5:

Underviseren står ved siden af et maleri af Georg Brandes og citerer G.B. (igen udenad). Unv: "Georg Brandes italesætter samfundsproblemer - hvilke?" Elever byder ind: "Ting der skulle ændres, normer, kvindeundertrykkelse..", "Sædelighedsfejden". Elever tøver - elev uddyber med hjælp fra lærer. Flere elever kender til tiden alligevel... (har haft om det i historie), hvilket fører til en god dialog i dette rum. Underviseren roser eleverne for deres viden. Underviseren fortæller om Dansk Kvindesamfund og lige vilkår ml. mænd og kvinder. Herefter om kvinders manglende seksuelle frigørelse. Læreren bryder ind og fortæller, at det jo også var en anden tid ift. uønsket graviditet. Interesserede udtryk fra elevgruppen. To elever stiller opklarende spørgsmål. Ny elev på afveje. En enkelt elev på mobil. Underviseren finder et billede frem af kvinde med korset. Han fortæller om ideelt taljemål med tommel- og langefinger. Udtryk fra eleverne, småsnak i grupper. Afveje-elev vender tilbage. Flere af pigerne: "Ej, seriøst?!" Unv: "Piger, prøv lige at se, om det kan lade sig gøre!" (fingermål). Pigerne forsøger at lave taljemålet selv. Eleverne fniser og grynter. Underviseren fortæller om undertøj til samleje. Manden så ikke kvinden nøgen - og det kunne sagtens lade sig gøre at få 9 børn sammen uden at se hinanden nøgne. Flere af eleverne

udbryder: "Ej, var der bare hul i?!". En elev kommer med opklarende spørgsmål. Højlydt diskussion eleverne i mellem - faglig relateret. Underviseren sætter aktivitet i gang. Læreren blander sig ret hurtigt ift. gruppedannelse, hvilket måske er med til at skabe lidt forvirring. Underviseren råber højt "OKAY!" for at få elever til at lytte. Han forklarer aktiviteten. Hver gruppe får en mappe med en familie fra en bestemt samfundsklasse. Grupperne skal finde den stue som mappens familie kunne have boet i. Derudover skal de finde tre genstande, der kan beskrive den pågældende samfundsklasse. Underviseren siger, at de har 5-10 minutter. Så samler de op på opgaven. Ca. halvdelen af eleverne lytter fokuseret. En elev udbryder: "Vi er fem grupper!"

Aktivitet:

Underviser

Underviseren blander med eleverne. Han svarer et par elever på afklarende spørgsmål. Læreren kommer hen for at tale med underviseren. De snakker et godt stykke tid. Et par elever står og venter på at få lov at spørge om noget. Eleverne henvender sig til underviseren, da de kan komme til det. Underviseren går med hen til en gruppe. De er lidt i tvivl om, hvordan de skal vælge genstande. Underviseren hjælper og har en dialog med gruppen. Underviseren går hen til en anden gruppe. "Kan I finde ud af det?" Det kan de godt. Han spørger alligevel lidt ind til de forskellige ting i gruppens stue. Han får skabt en dialog og får eleverne til at overveje, hvorfor de har valgt den pågældende stue. Underviseren går videre til næste gruppe og gør det samme. Han snakker kort med gruppen om genstandene i stuen, og hvorfor de har valgt dem. "Super", siger han bekræftende, inden han går videre.

"YES! Så samler vi op! Jeg glæder mig til at høre, hvad I har fundet af genstande"

Elever

Gruppe 1:

Eleverne griber hver deres tekst/billede. "Er det ikke nemmere hvis vi er i udstillingen?". Eleverne kigger på stuerne først. Derefter skimmer de tekst og udstillingens tekst. Gruppen har fundet deres rigtige sted. De siger, at de brugte teksten mest - "Det stod jo også på beskrivelsen". Eleverne udtrykker, at det var svært at finde genstande, der passede.

Gruppe 2:

Eleverne bruger genstandene som pejlemærker. Mappen bliver ikke brugt særligt meget. Tekststykke læses op (de havde fået forkert tekststykke).

Gruppe 3:

Foto granskes. Der diskuteres. En enkelt elev er ikke med i diskussionen. "Hvad for nogle ting skal vi tage?".

Gruppe 4:

Gruppen bruger læreren til hjælp. Hun refererer til tidligere undervisning. Fotos og tekst bliver holdt i mappen. To elever strejfer.

Fremlæggelse:

Unv: "YES! Så samler vi op! Jeg glæder mig til at høre, hvad I har fundet af genstande"

Gruppe 1:

Underviseren beder eleverne fortælle, hvorfor de har valgt den stue og hvilke genstande de har valgt. Eleverne forklarer deres genstande og deres mappe. De andre elever deltager i hinandens fremlæggelser. Underviseren er meget anerkendende og siger meget ting som: "Lige præcis". Underviseren udpeger også andre genstande end dem eleverne har valgt. F.eks. visitskålen, hvor han drager en parallel til nutiden: "Det var datidens Facebook". Eleverne griner af Facebook/visitskål referencen.

Gruppe 2:

En elev viser fotos frem. En anden elev forklarer genstandene. Eleverne argumenterer med udgangspunkt i tekstbid. Underviseren siger bekræftende: "mm" og "Fuldstændig rigtigt!"

Gruppe 3:

Eleverne viser deres fotos, deres genstande. De argumenterer for valget. De andre elever ser trætte ud. Gruppen bruger fotos som referencepunkt.

Gruppe 4:

Elev viser fotos frem. Kommer til at vrøvle - "Det var det jeg sagde!". Anden elev fortæller om teksten og referer til genstande. Første elev referer til andre genstande. De andre elever ser rastløse ude. Kun to elever er aktive. Eleverne begynder at fjolle. Underviseren beder en elev om at gentage en vigtig pointe (Hvorfor ville faderen have ønsket at barnet var død i stedet for grisen?)

Til sidst (over tid) kan underviseren ikke lade være med at vise eleverne en skæv rygsøjle. Unv: "Hvorfor ser den sådan ud?" En elev læser op af beskrivelsen. Alle griner. Dialog startes ikke. Underviseren forklarer herefter om levertran. Han spørger, om de har lyst til at lugte til en flaske levertran. Nogle af eleverne lugter til flasken - de diskuterer lugten. Til sidst siger underviseren, at de er gået over tid, men han spørger alligevel eleverne, hvad de har lært. En elev påpeger, at det er svært at sige på to minutter. Flere elever byder ind: "Hvordan de forskellige sociale klasser levede i Romantikken" (bliver korrigeret af lærer), "Hvordan de malede i Romantikken", "Hvordan det var et opgør mod det idylliske". På vej ud af udstillingen taler elever og underviser om kønssygdomme og sex (i relation til de udstillinger de går i gennem).

Bilag 2b

Læringsmål for forløbet "Det moderne gennembrud"

Det moderne gennembrud

Historie

Kompetencemål efter 9. klassetrin

Kronologi og sammenhæng: Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.

Faglige læringsmål:

- Eleven kan forklare, hvad Det moderne gennembrud er et brud med.
- Eleven kan forklare, hvilke tanker og idéer, som præger Det moderne gennembrud.

(Eleven kan forklare, hvordan politiske strømninger i samfundet har en indflydelse på det moderne gennembrud.)

Dansk

Kompetencemål efter 9. klassetrin

Fortolkning: Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

Faglige læringsmål:

- Eleven kan forklare, hvordan Det moderne gennembruds litteratur er et opgør, og at litteraturen afspejler den tid, den er blevet til i.
- Eleven kan italesætte og sætte fysiske billeder på den ulighed i samfundet, som Det moderne gennembruds litteratur beskriver.